

Паламарчук В.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ ТА ПРАВИЛ ПОВЕДІНКИ НА ПОВІТРЯНОМУ СУДНІ

23 травня 2017 р. за № 654/30522 в Міністерстві юстиції України був затверджений наказ від 6 лютого 2017 року про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України». Відповідно до даного наказу, то авіаційні правила визначають порядок виконання польотів цивільних та державних повітряних суден, порядок обслуговування повітряного руху, порядок управління повітряним рухом, що гарантують безпеку польотів при використанні повітряного простору України та повітряного простору над відкритим морем, де відповідальність за обслуговування повітряного руху міжнародними договорами України покладено на Україну, цивільною та державною авіацією [1].

Дані правила регламентовані на законодавчому рівні були розроблені відповідно до Повітряного кодексу України (2011 р.). Авіаційні правила польотів є обов'язковими для виконання усіма фізичними та юридичними особами незалежно від форм власності та відомчої підпорядкованості, які провадять діяльність у галузі авіації та використання повітряного простору України.

Порушення правил безпеки польотів є адміністративним правопорушенням, відповідальність за яке встановлюється Кодексом України про адміністративні правопорушення (від 7 грудня 1984 р.). Стабільну версію даного кодифікованого нормативно-правового акту, що регулює відносини в суспільстві з питання про притягнення до адміністративної відповідальності, було прийнято 25 листопада 2018 року. Відповідно до ст. 9: «Адміністративним правопорушенням (проступком) визначається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність» [2].

Стосовно порушень правил безпеки польотів, то це питання регламентується ст. 111 вищевказаного Кодексу. До правил, якими можливо порушити безпеку польотів слід віднести: правильне розміщення в аеродромі будь-яких знаків і пристроїв; правильне

розміщення нічних і денних маркірувальних знаків або пристроїв; прохід або проїзд без належного дозволу по території аеропортів, аеродромів, об'єктів радіозабезпечення та світлозабезпечення польотів; пошкодження аеродромного устаткування, аеродромних знаків, повітряних суден та їх устаткування; виконання польотів з порушенням нормативно-правових актів, які регулюють діяльність авіації; а головне – порушення правил поведінки на повітряному судні. Основною адміністративною відповідальністю за вчинені вищеперераховані проступки є штраф, який чітко встановлений в ст. 111-112 Кодексу про адміністративні правопорушення. Наприклад, невиконання особами, які перебувають на повітряному судні, розпоряджень командира судна – тягне за собою спочатку усне або письмове попередження, а після накладання штрафу від 20 до 200 неоподаткованих мінімумів доходів громадян [3].

Кожна українська авіакомпанія, яка офіційно здійснює перевезення пасажирів особисто встановлює правила та обов'язки пасажирів, а також заборони за які особа буде нести відповідальність. Зокрема, пасажир має право: на забезпечення власної безпеки, звертатися до членів екіпажу та вимагати у них захисту на випадок загрози його життю, здоров'ю чи гідності; відмовитися від польоту при обґрунтованій стурбованості в забезпеченні своєї безпеки.

Серед загальних обов'язків виділяють: розміщувати ручну поклажу та особисті речі у спеціально відведених місцях, вказаних бортпровідником; зайняти місце в салоні літака згідно з посадковим талоном; дотримуватися дисципліни і порядку на борту літака; виконувати вказівки та рекомендації членів екіпажу повітряного судна; застебнути прив'язні ремені безпеки при включеному табло «Застебнути ремені».

Пасажиру суворо забороняється: допускати стосовно пасажирів та членів екіпажу будь-яку форму образи або фізичного насильства; вживати наркотичні та інші речовини, що викликають інтоксикацію організму; створювати ситуації, що загрожують безпеці польоту або життю, здоров'ю та особистій гідності пасажирів і членів екіпажу; перешкоджати виконанню службових обов'язків членами екіпажу; виявляти неповагу, агресію стосовно інших пасажирів та членів екіпажу; палити на борту літака, зокрема, електронні цигарки; вживати алкогольні напої, крім запропонованих екіпажем; псувати будь-яке обладнання та майно на борту повітряного судна; захаращувати проходи, аварійні та службові двері й підходи до аварійних виходів; при наборі висоти та заході на посадку вставати зі свого місця та пересуватися салоном; використовувати аварійно-

рятувальне обладнання та/або аварійні виходи повітряного судна, якщо від екіпажу не надходило такої команди; виносити з борту будь-яке обладнання чи майно, що належить авіакомпанії; порушувати правила використання електронних пристроїв на борту [4].

У разі порушення вищевказаних правил командир літака має право: віддавати розпорядження та вказівки, які підлягають беззаперечному виконанню; застосовувати всіх необхідних заходів, зокрема, і примусового характеру, до осіб, які своїми діями створюють загрозу безпеці польоту та не виконують його розпорядження; здійснити вимушену посадку в найближчий аеродром (аеропорт) для передачі пасажира-правопорушника представникам правоохоронних органів. Саме за порушення даних заборон та дисципліни на повітряному судні пасажери мають нести адміністративну відповідальність. Наприклад, за порушення правил фотографування, кінозйомки та користування засобами радіозв'язку з борту повітряного судна, пасажира буде попереджено або ж накладено штраф від 20 до 300 неоподаткованих мінімумів громадян [5].

Отже, порушення правил безпеки польотів та правил поведінки на повітряному судні, встановлених українськими або міжнародними авіакомпаніями, несе за собою адміністративну відповідальність, яка фіксована в нормативно-правовій базі, зокрема в Кодексі України про адміністративні правопорушення.

Література

1. Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0654-17#n18>.
2. Повітряний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 – 212-24). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
4. Правила поведінки на борту. URL: <https://www.flyuia.com/it/ua/information/rules-and-regulations>.
5. Що не можна робити в літаку? URL: <https://www.piligrim.lviv.ua/blog/sho-ne-mozhna-robiti-v-litaku>.